

Δελτίο της ANTIΓΟΝΗΣ με αφορμή την ευρωπαϊκή εβδομάδα κατά του ρατσισμού

□ Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό ANTIΓΟΝΗ

18.3.08

Η ελληνική «παθογένεια»

Με αφορμή την ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Η «Εβδομάδα κατά του Ρατσισμού» που διανύουμε (15-23 Μαρτίου 2008), βρίσκει την Ελλάδα να βιώνει μια όξυνση φαινομένων ξενοφοβίας, διακρίσεων, την ίδια στιγμή που δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου η Πολιτεία προσεγγίζει το ζήτημα με στάσεις και αντιλήψεις που κυμαίνονται ανάμεσα στην αδιαφορία και την αναλγησία. Δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότερες από τις ποικίλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που συνήθως πλήττονται από το ρατσισμό βρίσκονται αντιμέτωπες με μια έξαρση προβλημάτων που προέρχεται είτε από τη διαπιστωμένη συσσώρευση θεσμικών ελλειμμάτων είτε από την άσκηση πρακτικών και πολιτικών που έρχονται σε κατάφωρη αντίθεση προς τις αξίες μιας ανεκτικής δημοκρατικής πολυπολιτισμικής κοινωνίας.

Με αφορμή την Εβδομάδα αυτή, το Κέντρο «ANTIΓΟΝΗ», που λόγω τακτικής εκπόνησης σχετικών μελετών και ερευνών συμβαίνει να γνωρίζει την ένταση και το βάθος των συναφών προβλημάτων μέσα από μια ενεργό ανάπτυξη δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο μιας διαρκούς και πολυσχιδούς ενασχόλησης του με όλες σχεδόν τις πτυχές του ζητήματος του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, επισημαίνει επιγραμματικά για άλλη μια φορά προς κάθε ενδιαφερόμενο τους ακόλουθους τομείς ως εστίες ιδιαίτερης παθογένειας.

Σε ό,τι αφορά τους **μετανάστες**, πέρα από τα γνωστά προβλήματα ως προς τις δυσκολίες της νομιμοποίησης που συνεχίζουν να διαιωνίζονται, η επικαιρότητα αναδεικνύει με ανάγλυφο τρόπο το απόλυτα αρνητικό κλίμα μέσα στο οποίο υποτίθεται ότι θα λάβει χώρα η περίφημη κοινωνική τους ένταξη, δεδομένου ότι οι νέες ασφαλιστικές ρυθμίσεις πλήττουν καίρια τη δυνατότητα έκδοσης βιβλιαρίου υγείας, διπλασιάζοντας τον αριθμό εργασιμων ημερών που προαπαιτούνται για να ασκηθεί ένα βασικό κοινωνικό ανθρώπινο δικαίωμα.

Επίσης, τους τελευταίους τρεις μήνες η ελληνική κοινωνία έγινε μάρτυρας βάνανσων και σκληρών περιστατικών ωμής **ρατσιστικής βίας**, με δράστες οργανωμένες συμμορίες ακροδεξιών που πλέον θέτουν στο εγκληματικό τους στόχαστρο ολοένα και σε πιο τακτά διαστήματα ανυπεράσπιστους και αδύναμους οικονομικούς μετανάστες.□

Εξάλλου, η απροθυμία της πολιτείας να χαράξει πολιτική συμβατή με το ελληνικό και διεθνές θεσμικό πλαίσιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτυπώνεται πολύ εύγλωττα στην περίπτωση της συνεχιζόμενης δυσμενούς μεταχείρισης **των Ρομά**, δεδομένου ότι πολυπληθείς ομάδες χιλιάδων πολιτών βιώνουν μέγιστο στεγαστικό και εκπαιδευτικό αποκλεισμό, διωγμένοι σε συστηματική βάση από τοπικές κοινωνίες αλλά και «ευπόληπτους» κατά τα άλλα άρχοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σε ό,τι αφορά τις **ποικιλόμορφες διακρίσεις** για λόγους εθνικής ή φυλετικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας και σεξουαλικού προσανατολισμού, η εποπτεία της καταπολέμησής τους στον εργασιακό και στον ευρύτερο ιδιωτικό τομέα έχει ανατεθεί από την πολιτεία σε Φορείς που εκ των πραγμάτων δεν μπορούν να ασκούν τι αρμοδιότητες τους κατά τρόπο ανεξάρτητο, δηλαδή τα όργανα τους δεν έχουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, όπως ρητά απαιτούν οι σχετικές Οδηγίες της Ε.Ε.□

Παράλληλα, η **εμπορία ανθρώπων** με σκοπό τη σεξουαλική ή την εργασιακή εκμετάλλευση (trafficking) εξακολουθεί να πλήττει κυρίως γυναίκες και νέα κορίτσια που έρχονται από φτωχές περιοχές ρημαγμένων χωρών, που παραπλανούνται με ψευδείς υποσχέσεις για μια καλύτερη ζωή στην Ελλάδα ή αλλού, και στη συνέχεια δέχονται απειλές και βία για να εργαστούν στην βιομηχανία του σεξ παραδίδοντας όλα τα χρήματα και έγγραφά τους στους διακινητές. Συχνά 'συναινούν' σε αυτό μέσα σ' ένα καθεστώς έντονης βίας και φόβου. Η εμπειρία του Κέντρου «ANTIFONH» στον τομέα της επιμόρφωσης και της ευαισθητοποίησης παραγόντων της πολιτείας για μια όσο το δυνατόν ουσιαστικότερη κατανόηση και καταπολέμηση του φαινομένου δείχνει ότι ο δρόμος για την επίτευξη θεαματικών αποτελεσμάτων είναι μάλλον μακρύς.

Ταυτόχρονα, παρά τις ελάχιστες βελτιώσεις της υλικοτεχνικής υποδομής ή ορισμένες επιμέρους θετικές ενέργειες, όπως η έκδοση πολύγλωσσων φυλλαδίων, η γενική κατάσταση παραμένει απογοητευτική σε ό,τι αφορά τα θεσμικά προβλήματα αλλά και τις απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης και στέγασης των **αιτούντων άσυλο**, όπως προκύπτει και από επιτόπιες έρευνες του Κέντρου «ANTIFONH» σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα, πληθαίνουν οι καταγγελίες για άτυπες επαναπροωθήσεις σε σημεία εισόδου (Έβρος και Βόρειο Αιγαίο), ενώ αιτήσεις ασύλου είτε απορρίπτονται αβασάνιστα είτε καθυστερεί η παραλαβή τους από τις αστυνομικές αρχές. Ειδικότερα, η εκτεταμένη πρακτική της τρίμηνης κράτησης αλλοδαπών που έχουν υποβάλει αίτημα ασύλου είναι αμφίβολης νομιμότητας όταν δεν εξειδικεύονται οι λόγοι που την επιβάλλουν, δεδομένου ότι η απέλαση αναστέλλεται κατά την διαδικασία εξέτασης του αιτήματος ασύλου. Επίσης είναι προβληματική η εξάντληση του τριμήνου στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται αδυναμία απέλασης για υποκειμενικούς λόγους (μη δυνατότητα χορήγησης ταξιδιωτικών εγγράφων) ή και για αντικειμενικούς (ανέφικτη επιστροφή στην χώρα προέλευσης).

Ανάλογες είναι, τέλος, οι εξελίξεις και σε ομάδες με τα προβλήματα των οποίων αποφεύγει επιμελώς να ασχοληθεί η πλειονότητα των ΜΜΕ. Έτσι, ο ρατσισμός απέναντι **σε ομοφυλόφιλους, λεσβίες, τρανσέξουαλ και αμφιφυλόφιλους** αντανάκλα το περιορισμένο επίπεδο γνώσεων μεγάλης μερίδας της ελληνικής κοινωνίας στα θέματα αυτά, καθώς απουσιάζει ακόμη και η ύπαρξη συναφών εξειδικευμένων κοινωνιολογικών Σπουδών σε επίπεδο ΑΕΙ και ΤΕΙ, παρά το σχετικά έντονο ενδιαφέρον της πανεπιστημιακής κοινότητας, όπως απέδειξε πρόσφατη έρευνα του Κέντρου «ANTIFONH». Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι ο αποκλεισμός των ομοφυλόφιλων από τη σχεδιαζόμενη νομική ρύθμιση της εκτός γάμου συμβίωσης παραβιάζει ευθέως την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Επιπλέον, ομάδες που με βάση τον αυτοπροσδιορισμό δηλώνουν **εθνική ταυτότητα** διαφορετική από την ελληνική στερούνται δικαιωμάτων που προβλέπει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και που έχει ρητά αναγνωρίσει για λογαριασμό τους το Δικαστήριο του Στρασβούργου (π.χ. περιορισμοί στην ίδρυση σωματείων και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι).

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, είναι προφανές ότι απαιτείται εντονότερη προσπάθεια και

συστράτευση εκ μέρους του συνόλου των εμπλεκόμενων μερών (Πολιτεία, κοινωνία πολιτών, οργανώσεις των ίδιων των θυμάτων, επιστημονική κοινότητα, κλπ) προκειμένου μια επόμενη επετειακή Εβδομάδα κατά του Ρατσισμού να βρει τη χώρα με λιγότερες αιμορραγούσες πληγές τόσο σε θεσμικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.